

manističke znanosti – Pučko otvoreno učilište Poreč, Zavičajni muzej Poreštine, Poreč, 2007., 242 str. i Iz povijesti pulske luke, Zbornik radova, glavni urednik Mladen Černi, Lučka uprava Pula, Pula, 2006., 252 str.

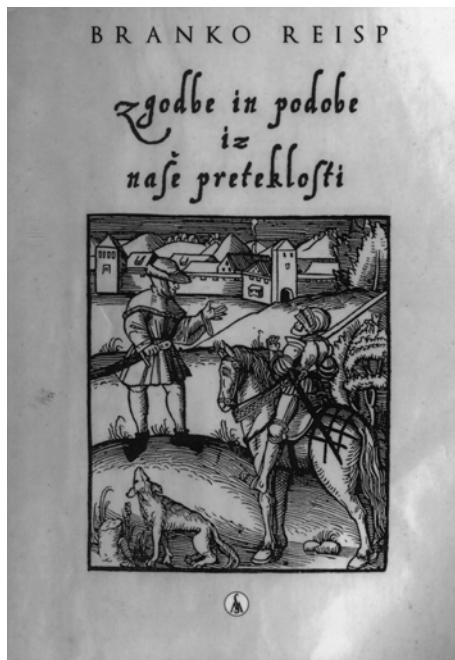
Rubrika IZVJEŠTAJ donosi prilog o *Četiri izdanja u povodu 70. obljetnice života našega glavnog urednika*, autorice Maje Polić, a na kraj su uvrštene UPUTE SURADNICIMA ČASOPISA RIJEKA.

Stranice časopisa *Rijeka* ispisali su, kao što je vidljivo, najeminentniji hrvatski znanstvenici, a možemo susresti i pojedine strane znanstvenike. Prigoda je dana i mladima, koji tek traže svoju afirmaciju u znanstvenome svijetu, što svakako treba pohvaliti. To je bez sumnje bio razlog polučivanja višestrukoga uspjeha: otkriveni su novi, brojni segmenti lokalne riječke prvenstveno političke, zatim gospodarske, vojne, crkvene, umjetničke povijesti, a ima i priloga iz drugih znanosti – pedagogije, demografije, kao i iz pomoćnih povijesnih znanosti – genealogije, heraldike, onomasiologije itd. Uočljivo je i njegovanje kritike, pa su tako objavljene i brojne ocjene i prikazi. Pored toga, održala se i visoka znanstvena te stručna razina. Uredništvo je tome od samih početaka i stremilo. Ovakve iznimno plodonosne rezultate i dalje priželjkujemo.

Branko Reisp: ZGODBE IN PODOBE IZ NAŠE PRETEKLOSTI.

Ljubljana, Društvo Slovenska matica, 2008, 198 str.

Knjiga Branka Reispa *Zgodbe in podobe iz naše preteklosti* je delo, prežeto z duhom domoznanstva. Že sam naslov daje slutiti, da pred nami ni strokovna študija kakšnega specifičnega zgodovinskega problema ali obdobja, ampak kompilacija opisov izbranih zgodovinskih dogodkov, oseb ali obdobji, po avtorjevem mnenju pomembnih za "našo", slovensko, zgodovino. Predstavljene teme, kot so kmečki upori, bitka pri Sisku leta 1593, Janez Vajkard Valvasor in Ilirske province, so "klasična" vprašanja slovenskega zgodovinopisja. V tem oziru avtor tudi ne prezentira nikakršnih novih zgodovinopisnih ugotovitev. Duh domoznanstva je očiten že v prvi od šestih "zgodb", v poglavju o velikih slovenskih kmečkih puntih. Avtor v deskriptivni maniri sintetično predstavi vse najpomembnejše kmečke upore, ki so se zgodili na slovenskem ozemlju od 15. do 18. stoletja. Opisi uporov so pretežno nezanimivi, kajti avtor v duhu *Fachgeschichte* našteva posamezne kmečke upore, njihov začetek, razvoj in konec. Tisto, kar požiivi to sintetično navajanje dejstev, je pomen, ki ga avtor pripiše uporom. Tako že lahko takoj na začetku preberemo, da so "dolgotrajni in krvavi slovenski kmečki upori s svojimi viški v 16. stoletju, med največjimi tudi v evropskem merilu, so bili impresiven izraz vitalne energije slovenskega ljudstva in najvišji vzpon njegovih razvojnih sil" (Reisp, 2008, 7). Tudi v nadaljevanju poglavja

avtor v duhu domoznanstva pripisuje kmečkim uporom nacionalno-mitološki značaj, bistven za razvoj slovenskega naroda. Ne manjka tudi večkratna omemba legende o kralju Matjažu in celo primerjava enega vojaškega obračuna med kmečko "vojsko" in Turki z bitko pri Termopilah dve tisočletji prej. Da se to poglavje bolj kot strokovna sinteza bere kot opis slavne zgodovine slovenskega naroda iz 19. stoletja, se kaže tudi v odsotnosti kakršnih koli opomb (teh ni niti v drugih poglavjih) in s predstavljenim izborom bibliografije, ki ne vključuje nikakršne tuje literature. Poglavje o bitki pri Sisku leta 1593 je skorajda samo naštevanje časopisnih člankov in znanstvenih ter poljudnih del z opisi bitke od 17. stoletja dalje. V poglavju z naslovom *Oris zgodovine 17. stoletja v Sloveniji* avtor

na tipičen faktografski način predstavi "zgodbo" o 17. stoletju v tedanjih slovenskih deželah. Poglavje je zbirka različnih zgodovinskih dejstev, od politike Habsburžanov, kmečkih uporov, tridesetletne vojne, razvoja šolstva, znanosti, književnosti pa do čarovnic, vojne s Turki, ureditve deželne uprave, mestne uprave, razvoja trgovine in obrti in podobno. Kot pravi naslov, oris zgodovine na dobrih štiridesetih straneh. Poglavje o Janezu Vajkardu Valvasorju se še najbolj oddalji od duha domoznanstva, kar ne bi smelo biti presenečenje, glede na to, da je avtor, vsaj po izboru literature sodeč, veliko časa posvetil proučevanju Valvasorja. Tako tukaj natančno opisuje poreklo, življenje in delo "našega" Valvasorja. Spodbudno je, da avtor posveča pozornost tudi ozadju Valvasorjevega ustvarjanja, okolju, v katerem je živel in percipiji, ki so jo imeli o njem slovenski intelektualci v nadaljnjih stoletjih. Valvasor bo, seveda, še vedno ostal "izraz naše povezanosti z evropskim prostorom in kulturne odprtosti, dokaz naše ustvarjalne moči in odlična osvetlitev naše zgodovine" (Reisp, 2008, 156), vendar tokrat z vsaj globljo razlago zgodovinskih struktur dogajanja. Poglavje o višjih šolah v Ljubljani v 17. in 18. stoletju je še ena sinteza razvoja šolstva na Kranjskem v tistem času. Prav tako zadnje poglavje knjige o Napoleonu in Slovencih predstavi že znana dejstva o Ilirskih provincah, tako da tudi tam ne izvemo nič novega.

Knjiga Branka Reispa ni napačno delo, če bralec ve, kaj iskati v njej. Za ljubitelja zgodovine, ki se zanima za obdobje novega veka na slovenskih tleh, je to delo lahko dobro izhodišče. Če se, seveda, prebije skozi naštevaje dejstev in mitologiziranje. Za kakršno koli resnejše delo na tem področju je knjiga pravzaprav neuporabna, med drugim tudi zato, ker je avtor samo sintetiziral obstoječe znanje, nič pa ni delal na izvirnem arhivskem gradivu. Zato je tudi primerno, da knjižnice knjigo uvrstijo na oddelke za domoznanstvo.

Hrvoje Ratkajec

*Lucien Faggion, Anne Mailloux, Laure Verdon (ur.): LE NOTAIRE
entre métier et espace public en Europe VIIIe–XVIIIe siècle.
Aix-en-Provence, Université de Provence, 2008, 298 str.*

Novoizdani zbornik prispevkov s simpozija, ki je leta 2006 potekal pod organizacijskim okriljem *UMR Temps, Espaces, Langages, Europe méridionale-Méditerranée* in *Laboratoire d'Archeologie Médiévale Méditerranéenne*, provansalsko univerzo in *Archives départementales des Bouches-du-Rhône*, se ponaša z naslovom 'Notar med poklicem in javnim prostorom v Evropi od 8. do 18. stoletja' in obeta niz poglobljenih razprav, ki skupaj tvorijo zajeten prispevek k zgodovini notariata na način *longue durée*.

Monografijo so uredniki Lucien Faggion, Anne Mailloux in Laure Verdon (predavatelji na provansalski univerzi) zasnovali v treh sklopih; prvega, najboljsežnejšega, tvorijo članki, ki govorijo o liku notarja kot takem (*La figure du notaire: statuts, espaces, réseaux*), v drugem so zbrani prispevki o odnosih med notarji in oblastmi (*Le notaire et les pouvoirs*), v tretjem sklopu pa je notar predstavljen kot mediator in razsodnik hkrati (*Le notaire, médiateur et arbitre*). Svoje raziskave so prispevali avtorji – povečini medievisti in zgodovinarji novega veka oz. pravni zgodovinarji – z različnih krajev Evrope, med drugim iz

